

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **Z. A. B. A.-A.**
st. přísl. Irácká republika
t. č. pobytem PoS Zastávka, Havířská 514, 664 84 Zastávka

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2023, č. j. OAM-994/ZA-ZA11-D07-2022,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu je nepřipustná dle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č.

325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), řízení o žádosti zastavil dle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že příslušným státem k projednání žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 (dále jen „nařízení Dublin III“) je Francouzská republika. Jádrem sporu je otázka, zda žalovaný v souvislosti s postupem podle nařízení Dublin III řádně posoudil (ne)existenci systémových nedostatků ve Francii, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (čl. 3 nařízení Dublin III), a zda žalovaný správně aplikoval čl. 17 téhož nařízení.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce k žádosti o udělení mezinárodní ochrany sdělil, že mu milice v Iráku vyhrožují zabitím. Do ČR přicestoval v roce 2019. Po tzv. dublinském řízení odcestoval do Francie, kam byl transferován z ČR dne 28. 6. 2021. Od té doby byl ve Francii do 5. 11. 2022. Uvedl, že je zdravý.
3. V rámci pohovoru dne 16. 11. 2022 žalobce uvedl, že mu ve Francii udělili pobyt na šest měsíců. Byl ubytován ve třípatrové budově. Byl sám na pokoji a s ním byli v bytě další dva lidé. V bytě bydlel celkem 20 dní. Potom ho přesunuli do jiného města, kde byl ubytován v ubytování hotelového typu. V tomto hotelu byl ubytován po celou dobu až do jeho odcestování do ČR. Dostával 6,8 euro denně. Zajistili mu zdravotní pojištění, nechal si spravit zuby. Ve Francii čekal šest měsíců na pohovor. Jeho žádost o azyl byla zamítnuta. Úředník, se kterým mluvil, mu sdělil, že informace, které poskytuje, nejsou důvěryhodné. Stejný důvod zamítnutí dávají všem. Odvolal se k soudu, ale ten vydal stejné rozhodnutí jako úřad. Ve Francii nechce žít, musel tam jet, protože ho tam české orgány poslaly.
4. Po dobu jeho pobytu ve Francii bylo vše v pořádku, jen jednou byl okraden v metru. Nechce cestovat zpátky do Francie. Do Iráku se vrátit nemůže, protože je tam ohrožován na životě. Pokud bude nucen vrátit se do Francie, raději se vrátí do Iráku. Ve Francii nikoho nezná, přeje si být v ČR. V Brně zná víc než deset lidí, má zde kamarády, cítí se zde v bezpečí, žil zde dva roky. Ve Francii se necítí bezpečně. Je to tam jako v nějaké africké zemi, celá Francie ho děsí. Je tam velice draho a nemá jistotu, že mu tam dají pobyt. Pokud nedostane pobyt, nemůže tam ani pracovat. Dávají mu pouze 200 euro měsíčně. To mu nestačí ani na týden. Krabička cigaret stojí 11 euro.
5. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu v ČR dne 8. 12. 2019 a ve Francii dne 12. 7. 2021. Předmětem správního řízení, které bylo zahájeno v prosinci 2019 v ČR bylo určení příslušného členského státu na základě čl. 12 nařízení Dublin III. Odpovědným členským státem byla určena Francie. Dne 28. 6. 2021 proběhlo přemístění žalobce do odpovědného členského státu, ve kterém proběhlo řízení o udělení mezinárodní ochrany. Francie je příslušná k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a je rovněž povinna přijmout žalobce zpět na své území v souladu s postupem dle čl. 18 nařízení Dublin III. Žalovaný požádal dne 23. 11. 2022 Francii o přijetí žalobce zpět na své území a posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, kterou žalobce podal v ČR. Dne 7. 12. 2022 obdržel žalovaný informaci, že Francie uznala svou příslušnost k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.
6. Žalovaný se zabýval tím, zda v případě Francie existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které by dosahovalo možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení.

V tomto ohledu žalovaný vycházel zejména z dokumentu Informace OAMP Francie, Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky ze dne 21. 12. 2021 (dále jen „Informace OAMP“), na jehož podkladě takové důvody neshledal.

7. Žalovaný poukázal na to, že na úrovni Evropské unie nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí pro členské státy Evropské unie nebo Rady Evropy, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky řízení ve věci mezinárodní ochrany a přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu ve Francii, dosahující dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Rovněž Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal žádné stanovisko, aby se členské státy EU zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Francouzské republiky (jak to v minulosti zcela jednoznačně učinil v případě Řecka). Francie je považována za bezpečnou zemi původu, ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a umožňuje činnost právníkům osobám, které na dodržování těchto práv dohlížejí; o udělení mezinárodní ochrany zde ročně požádají tisíce uprchlíků.
8. Žalovaný se zabýval důvody pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Uvedl, že v případě žalobce nejsou tyto důvody, tj. humanitární důvody pro sloučení rodiny či kulturní důvody, dány. Žalobce nemá na území České republiky žádné rodinné příslušníky. Jeho rodina se nachází v Iráku. Do ČR přicestoval poprvé v roce 2019 a odcestoval v srpnu 2021. Na území České republiky dříve nepobýval a nemá zde vytvořeny hlubší kulturně-společenské vazby. Uvedl, že se v ČR nachází pouze několik jeho přátel. Žalobce je vyššího věku, ale uvedl, že se nepotýká s žádným zdravotním omezením. Ve Francii se nesetkal s žádným závažným problémem, bylo mu poskytnuto ubytování, zdravotní ošetření i finanční prostředky k pokrytí dalších nákladů. Nevyjádřil konkrétní námitky proti azylovému systému ve Francii ani pobytu tam.
9. Informace OAMP mimo jiné poukazuje na nedostatečné ubytovací kapacity v případě Francie. Žalobce je sice vyššího věku, nicméně je plně soběstačný, nepotýká se se zdravotním omezením. V průběhu správního řízení uvedl, že má záměr ve Francii pracovat, což také svědčí o jeho samostatnosti. V minulosti ve Francii bez problému pobýval, nesetkal se ve vztahu k ubytovacím kapacitám s pochybením úřadů. Z Informace OAMP plyne, že francouzské orgány mají mechanismus k vyhodnocení potřebných osob a pokud jsou shledány jako zranitelné je tato skutečnost zohledněna do jejich řízení. Po celou dobu žádosti bude mít žalobce nárok na finanční a materiální pomoc od státu, v případě, že mu francouzské úřady nebudou moci zajistit ubytování, bude tato okolnost zohledněna ve výši finanční podpory. Žalobce bude mít možnost pracovat a bude mít nárok na zdravotní péči.
10. O žádosti žalobce o mezinárodní ochranu bylo jednou meritorně rozhodnuto ve Francii. Důvodem pro vycestování žalobce bylo zamítnutí jeho žádosti. ČR by měla posoudit jeho žádost opakovaně. Nařízení Dublin III je nástrojem Evropské unie, který má zamezit hromadění žádostí o mezinárodní ochranu mezi členskými státy jedním žadatelem o mezinárodní ochranu. Umožňuje fungování společného evropského prostoru bez vnitřních hranic. Kritéria jasně stanovují, který stát je příslušný k meritornímu rozhodnutí ve věci žádosti o mezinárodní ochranu.

11. Žalovaný konstatoval, že je přesvědčen, že pro žalobce nebude přemístění do Francie představovat vážnou újmu, vzhledem k jeho věku, zdravotní situaci, a jeho samostatnosti a soběstačnosti. Žalovaný nenašel důvod pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III.

III. Žaloba

12. Žalobce má za to, že žalovaný nedostatečně posoudil možnost předání žalobce do Francie s ohledem na čl. 3 odst. 2 ve spojení s čl. 17 nařízení Dublin III. Žalovaný je povinen se v odůvodnění zabývat tím, zda přemístění žadatele do jiného členského státu není vyloučeno z důvodu existence systémových nedostatků azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU (viz rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-24). Závěry žalovaného musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v daném státě. Popřípadě v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spisu. Žalovaný musí v souladu s § 23c zákona o azylu shromáždit relevantní, věrohodné a aktuální informace o právním rámci azylového systému členského státu příslušného k posouzení žádosti a o jeho reálném fungování.
13. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí pouze zcela obecná konstatování, výše uvedeným požadavkům tak nedostál. Jeho posouzení přijímacích podmínek francouzského azylového systému je zcela formální. Takový způsob hodnocení žalovaný využívá prakticky v každém rozhodnutí. Odůvodnění je v tomto směru zcela obecné, což nelze akceptovat s ohledem na povinnost správního orgánu zjistit stav způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu. Žalovaný nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo.
14. Žalovaný okrajově přiznal, že ve Francii jsou nedostatečné ubytovací kapacity, avšak žalobce je dle jeho názoru plně soběstačný a není zranitelnou osobou. Z informace OAMP je zřejmé, že Francie v roce 2020 ubytovala pouze cca 50 % žadatelů, kteří na ubytování měli nárok. S odkazem na zprávu AIDA z roku 2021 uvádí, že žadatele, kteří na ubytování nedosáhnou, pobývají mimo střediska v nevyhovujících podmínkách, včetně neformálních uprchlických táborů. Finanční podpora těmto žadatelům neumožňuje zajištění důstojného bydlení. Přednostně jsou do ubytování umísťováni prvožadatelé. Žalobce je zranitelnou osobou v pokročilém věku, navíc by šlo o opakovanou žádost a o to nižší by byla pro žalobce šance, že bude řádně ubytován.
15. Správní orgán se měl důkladněji zabývat obavami žalobce z předání do Francie z hlediska čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III a taky posoudit možnost diskrečního ustanovení, zejména čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Skutečnosti významné pro aplikaci těchto ustanovení žalovaný vůbec nezjišťoval.

IV. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný se nedomnívá, že by správní orgán při svém postupu porušil příslušná ustanovení správního řádu či zákona o azylu nebo nařízení Dublin III. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, jakými úvahami se řídil při řešení případu a při aplikaci právních předpisů.
17. Žalovaný při posuzování případu žadatele o azyl musí vycházet ze zásady individuálního posuzování jednotlivých žádostí. V první řadě je tak ve svých úvahách omezen samotnými

sděleními žadatele o azyl a až následně může tato sdělení hodnotit na podkladu informací o zemi původu. V této souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudek NSS ze dne 6. 10. 2004, č. j. 3 Azs 21/2004. Žalovaný se zabýval tím, zda v případě Francie existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které by dosahovalo možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení. Žalovaný se zabýval skutečnostmi, které žalobce uvedl při poskytnutí údajů a pohovoru k jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobce neuvedl žádné negativní skutečnosti, které by mu bránily se vrátit do Francie.

18. Podle čl. 17 nařízení Dublin III se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný. Podstatou článku jsou především humanitární důvody pro sloučení rodiny či kulturní důvody. Žalobce však nemá na území ČR žádné socioekonomické vazby a nebyly zjištěny žádné okolnosti hodné zvláštního zřetele. Proto žalovaný nepřistoupil k použití diskrečního ustanovení čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.
19. K námitce k čl. 17 nařízení Dublin III si žalovaný dovoluje odkázat na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20.3.2019, č. j. 33 Az 1/2019–48, bod 31. Ohledně tvrzeného nedostatečného zohlednění čl. 17 nařízení Dublin III krajský soud vycházel z judikatury NSS, konkrétně z rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24.

V. Jednání

20. Soud nařídil k požadavku žalobce ústní jednání, které se konalo dne 24. 3. 2023, za přítomnosti žalobce a zástupce žalovaného. Žalobci tlumočil jím zvolený soudní tlumočnick z jazyka arabského.
21. Žalobce nejprve zevrubně popsal průběh azylového řízení vedeného na základě jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Po proběhnuvším dublinském řízení, jehož výsledkem bylo určení příslušnosti Francie k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, byla jeho žádost posouzena ve Francii (na pohovor čekal 8 měsíců, za další 3 měsíce bylo vydáno rozhodnutí). Mezinárodní ochrana mu udělena nebyla, ačkoli ke své žádosti předložil množství podkladů, jeho příběh nebyl shledán věrohodným. Zamítavé rozhodnutí potvrdil i francouzský soud. Následně žalobce přicestoval přes Německo do ČR, protože musel z Francie vycestovat. V ČR má známé a přátele, kteří mu mohou pomoci. Od České republiky očekává lidský přístup, nechce skončit (zůstat) ve Francii na ulici, to se raději vrátí do země původu, kde má rodinu. Nechce si ve Francii vymýšlet nějaký nový azylový příběh, což mu poradili v jedné advokátní kanceláři. V zemi původu mu však hrozí újma, proto se tam dosud nevrátil.
22. Žalobce dále uvedl, že se jeho finanční situace zhoršila. Zhoršil se též jeho zdravotní stav. K následnému dotazu soudu předložil k nahlédnutí zprávu z vyšetření ze dne 22. 2. 2023 ze zařízení Mediclinic, a. s. v Brně, provedeného z důvodu bolesti kotníku po delší chůzi a bolesti zad. Žalobce rovněž uvedl, že pravidelně chodí na fyzioterapii.
23. Žalobce rovněž namítl, že mu bylo v průběhu správního řízení nepřesně tlumočeno. Do ČR nepřicestoval kvůli práci, ale kvůli tomu, že se nemůže vrátit do země původu, neboť se tam cítí ohrožen na životě, bylo mu vyhrožováno ze strany milic. K dotazu soudu upřesnil, že

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. M.

byly nepřesně přeloženy důvody jeho nesouhlasu s návratem do Francie. Bojí se, že by tam zůstal na ulici (ve správním řízení neuváděl, že by se raději vrátil do Iráku, než do Francie), v ČR mu mohou přátelé pomoci. Žalobce rovněž poukázal na nepřesnosti v žalobě, s níž mu pomáhaly osoby poskytující právní pomoc, kterých si nevšiml (byla zde nesprávně uvedena zmínka o Itálii).

24. Zástupce žalovaného uvedl, že podstatou věci je příslušnost státu k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Napadené rozhodnutí je srozumitelné a jednoznačné. K legalizaci pobytu slouží zákon o pobytu cizinců. Pokud žalobce trvá na azylových důvodech, není na místě si vymýšlet nějaký nový příběh, své důvody musí opětovně předeštit ve Francii. Námitku nepřesného tlumočení žalobce vznesl poprvé až u jednání.
25. V průběhu jednání byl stručně rekapitulován obsah správního spisu a soudního spisu. Po závěrečných projevech soud přerušil jednání a postupoval podle § 49 odst. 12 věta první s.ř.s.

VI. Posouzení věci soudem

26. Žalobce soudu předeštil k posouzení dvě námitky, a sice zaprvé, zda ve Francii existují systémové nedostatky přijímacích podmínek pro žadatele o mezinárodní ochranu, které brání přemístění žalobce, a zadruhé, zda žalovaný postupoval správně, pokud nevyužil diskreční ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III a nepřevzal odpovědnost za posouzení (opakované) žádosti žalobce o mezinárodní ochranu namísto Francie.
27. Nejprve se soud zabýval tím, zda v posuzovaném případě existují závažné důvody se domnívat, že ve Francii, která je k posouzení žádosti žalobce příslušná (o této skutečnosti sporu není), dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie. V případě existence takových nedostatků by totiž podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III nebylo žalobce možné do Francie za účelem posouzení jeho opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany přemístit.
28. V tomto typu řízení je žalovaný vždy povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí otázkou, zda přemístění žadatele do příslušného členského státu nevyklučuje existence systémových nedostatků ve smyslu uvedeného ustanovení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). Žalovaný má přitom zásadně povinnost shromáždit relevantní podklady o přijímacím členském státě, aby mohl tuto otázku řádně posoudit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44). V otázce azylového řízení nicméně mezi členskými státy stále platí domněnka vzájemné důvěry. Pro její vyvrácení musí žadatel uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostatkách v azylovém řízení, jež by podepřel relevantními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019-41).
29. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný své povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímacím členském státě dostal, pokud vyšel z Informace OAMP ze dne 21. 12. 2021, Francie, k téže problematice (dále též jen „Informace OAMP“). Tato informace byla vypracována mj. v souladu se standardy Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, je opatřena množstvím odkazů na zdroje informací, z nichž ve svých zjištěních vychází (např. též AIDA – Asylum Information Database, Human Rights Watch, Amnesty International, OSN – Rada pro lidská práva, MZV USA, Eurostat), včetně zdrojů

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. M.

primárních, vzniklých v zemi původu. Nedošlo tak k porušení zásady materiální pravdy dle § 3 správního řádu.

30. Žalobce sám v průběhu správního řízení na nedostatky systémového charakteru v rámci přijímacího a azylového řízení ve Francii nepoukazoval. Řízení o jeho první žádosti bylo ukončeno, včetně řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí, jímž byla žádost žalobce zamítnuta; do té doby měl žalobce zajištěno ubytování a byly mu poskytnuty prostředky k zajištění jeho základních životních potřeb.
31. Je pravdou, a žalovaný to v napadeném rozhodnutí sám připustil, že Francie se dle Informace OAMP dlouhodobě potýká s nedostatkem ubytovacích kapacit. V roce 2020 bylo ubytování zajištěno pouze zhruba 50 % žadatelů, kteří na něj měli nárok, přičemž centra upřednostňují rodiny s dětmi a nové žadatele. S odkazem na zprávu AIDA z roku 2021 se zde uvádí, že žadatelé, kteří na ubytování nedosáhnou, pobývají mimo střediska v nevyhovujících podmínkách, včetně neformálních uprchlických táborů, finanční podpora těmto žadatelům neumožňuje zajištění důstojného bydlení (s. 7–8 Informace OAMP). Příklad žalobce nicméně dokládá, že ani samostatní žadatelé nejsou v tomto ohledu bez šancí.
32. V případě žalobce by se již nejednalo o „nového“ žadatele, ale o opakovanou žádost, což jeho šance na zajištění ubytování po přemístění snižuje. Řízení je v případě žadatelů navrátilců standardní. Je pravda, že navrátilci se mohou po návratu potýkat s praktickými obtížemi, jak plyne z informace OAMP, str. 7. Žádost musí podat na předem stanovené prefektuře, ale cesta jim není zajištěna ani hrazena. Musí podstoupit standardní registrační proces, jehož efektivita se v rámci prefektur liší. Stejně jako ostatní žadatelé čelí navrátilci problémům spojeným s nedostatkem míst v ubytovacích zařízeních.
33. Při vědomí těchto poznatků proto bylo na místě zvažovat, zda je ve vztahu k žalobci dáno riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny EU. Při posouzení této otázky bylo možné vyjít ze závěrů rozsudku velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 19. 3. 2019 ve věci C-163/17, *Jawo*, podle něhož by systémové nedostatky azylového řízení a přijímacích podmínek dosahovaly úrovně neslučitelné s čl. 4 Listiny EU, pokud by dosahovaly obzvláště vysoké míry závažnosti, která závisí na všech okolnostech případu (bod 91). Této obzvláště vysoké míry závažnosti by podle Soudního dvora EU dosahovala situace, ve které by se osoba zcela závislá na veřejné podpoře kvůli nezájmu orgánů členského státu nezávisle na své vůli a osobní volbě ocitla v situaci silné materiální deprivace, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba se najíst, umýt a ubytovat. Vedlo by to k poškození jejího tělesného či duševního zdraví. Nebo by se ocitla v zanedbaném stavu, neslučitelném s lidskou důstojností. *Uvedené míry závažnosti tudíž nedosahují případy, které se sice vyznačují značně nejistým postavením dotčené osoby či podstatným zhoršením jejich životních podmínek, ale neznamenají vážnou materiální deprivaci, že by se tato osoba ocitla v natolik závažném stavu, který lze stavět na roveň nelidskému či ponižujícímu zacházení* (body 92 a 93).
34. Smysl a rozsah ochrany před nelidským či ponižujícím zacházením ve smyslu uvedeného ustanovení Listiny EU koresponduje se smyslem a rozsahem ochrany před újmou ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. čl. 52 odst. 3 Listiny EU), dále jen „Úmluva“. Při posouzení otázky, zda určité zacházení spadá coby nelidské či ponižující pod zákaz obsažený v čl. 3 Úmluvy, lze proto zohlednit též výklad ESLP, jež

v několika případech obdobnou otázku posuzoval. Riziko porušení zákazu podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III tak bude dáno, pokud by určité zacházení (s žadatelem o azyl) mohlo dosáhnout určitého prahu závažnosti; posouzení této otázky přitom závisí na souhrnu skutkových okolností, zejména trvání sporného zacházení, jeho fyzických či duševních účincích, někdy pohlaví, věku a zdravotním stavu konkrétní osoby (rozsudek ESLP ve věci *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, č. 30696/09, rozsudek velkého senátu ze dne 21. ledna 2011, § 219). Článek 3 nicméně nelze vykládat jako závazek státu zajistit každému právo na bydlení (rozsudek ESLP ve věci *Chapman proti Spojenému království*, č. 27238/95, rozsudek velkého senátu ze dne 18. 1. 2001, § 99), ani jako obecný závazek poskytnout uprchlíkům finanční podporu, aby si mohli zachovat určitou životní úroveň (rozsudek ESLP ve věci *Muslim proti Turecku*, č. 53566/99, rozsudek ze dne 26. dubna 2005, § 85).

35. Tato obecná kritéria zopakoval ESLP v rozsudku ve věci *N. H. a ostatní proti Francii*, č. 28820/13, 75547/13 a 13114/15, ze dne 2. 7. 2020, v němž zároveň zdůraznil svoji dřívější judikaturu, že povinnost státních orgánů poskytnout ubytování nebo slušné materiální podmínky žadatelům o azyl vyplývá z vnitrostátní právní úpravy přijaté k provedení směrnice 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (§ 161). Evropský soud pro lidská práva nevyloučil, že stát může nést odpovědnost podle čl. 3 Úmluvy za zacházení, při němž cizinec, zcela závislý na veřejné pomoci, čelí lhostejnosti úřadů, třebaže se nachází v nouzi neslučitelné s lidskou důstojností (§ 163). Pokud by žadatel o azyl zůstal řadu měsíců bez možnosti zajistit si nejzákladnější potřeby, jakými jsou obživa, hygiena a ubytování, a žil ve stálé obavě z napadení a okradení, zcela bez vyhlídky na zlepšení své situace, pak jeho nouze v kombinaci s nečinností příslušných úřadů představuje porušení čl. 3 Úmluvy (§ 164). Z judikatury ESLP tak lze dovozovat, že riziko nouze žadatelů o azyl s přihlédnutím k individuálním okolnostem žadatele (např. jeho předchozí traumatické zážitky, věk, zdravotní stav apod.), ve spojení s podmínkami přijímacího a azylového řízení v daném státě, nesmí představovat reálné nebezpečí porušení čl. 3 Úmluvy. Takové riziko, resp. riziko překročení prahu závažnosti systémových nedostatků azylového řízení ve Francii, soud ve shodě s žalovaným v případě žalobce neshledal.
36. Žalobce je sice osobou staršího věku, současně však ve správním řízení sdělil, že je zdravý. Neuvedl, že by měl jakákoliv zdravotní omezení. Na jednání soudu sice předložil jeden aktuální nález z českého zdravotnického zařízení, kde byl z důvodu bolesti kotníku a zad, ten však nesvědčí o tom, že by se žalobce potýkal s nějakými závažnými zdravotními problémy. I na svůj věk je žalobce velmi vitální a schopný brát se za svá práva. Na území České republiky nemá žalobce žádné závazky. Ve Francii pobýval od roku 2021 a podal tam žádost o udělení mezinárodní ochrany, která byla zamítnuta. V průběhu azylového řízení žádné problémy neměl; nemá tedy žádné negativní zkušenosti s tamním azylovým řízením a žádná taková konkrétní negativa netvrdil ani v žalobě. Uvedl, že ve Francii bylo vše v pořádku, zajistili mu zdravotní pojištění, nechal si spravit zuby. Jedinou negativní zkušeností žalobce bylo, že byl v metru okraden. Obecná kriminalita je bohužel běžným jevem i v České republice, nehledě na to, zda je oběť žadatelem o mezinárodní ochranu, či nikoli.
37. Z Informace OAMP (str. 5) plyne, že francouzská legislativa stanovuje kategorie zranitelných osob, ke kterým žalobce jakožto senior náleží. Tato skutečnost může zvýšit

šanci žalobce na řádné ubytování. Z Informace OAMP (str. 6) plyne, že za účelem efektivnější identifikace a péče o zranitelné osoby představilo ministerstvo vnitra akční plán zahrnující 10 kroků pro zkvalitnění příslušných mechanismů, povědomí i odbornost v rámci azylového systému i mimo něj, byť praktické dopady se OAMP nepodařilo ověřit.

38. Z dosavadního životního příběhu, jak jej žalobce vylíčil, je zřejmé, že je soběstačnou a samostatnou osobou, která se dokáže dobře zorientovat v cizím prostředí. O tomto svědčí i vůle žalobce ve Francii pracovat. Ze zjištěných podmínek azylového řízení ve Francii vyplývá, že tam má jako žadatel o azyl nárok na finanční i hmotnou pomoc, přičemž není-li možné poskytnout ubytování v k tomu určených zařízeních, žadatelům je poskytován za tímto účelem příplatek ve výši 7,40 euro na osobu a den. Je přitom podstatné, že žadatelé o mezinárodní ochranu mají ve Francii přístup na pracovní trh (po marném uplynutí 6 měsíců od podání žádosti) a mají přístup ke zdravotní péči za stejných podmínek jako francouzští rezidenti. Z uvedených okolností nelze podle soudu dovozovat reálné nebezpečí, že by žalobce v případě svého přemístění do Francie, která je podle nařízení Dublin III příslušná k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu, čelil natolik extrémní nouzi, jež by byla z hlediska článku 3 Úmluvy problematická (srov. rozsudek ESLP ve věci *N. H. a ostatní proti Francii*, č. 28820/13, ze dne 2. července 2020), či že by mu v případě přemístění nezávisle na jeho vůli a osobní volbě hrozila situace silné materiální deprivace.
39. Lze tedy shrnout, že i přes zjištění, že se ve Francii dlouhodobě vyskytují dílčí nedostatky ohledně ubytovacích kapacit, nejedná se s ohledem na osobu žalobce a ostatní záruky azylové legislativy v tomto státě o takové riziko zacházení s žalobcem, jež by bylo rozporné s čl. 3 Úmluvy, resp. s čl. 4 Listiny EU, a jež by muselo vést k aplikaci čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Soud se tedy ztotožnil s tím, jak tuto právní otázku vyhodnotil žalovaný v napadeném rozhodnutí. Není pravda, že by žalovaný nepřihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo. Žalobce naopak v řízení nevzněl žádná tvrzení ohledně případných systémových nedostatků přijímacích podmínek pro žadatele o mezinárodní ochranu ve Francii. Nedošlo k porušení § 50 odst. 4 správního řádu.
40. Žalobce dále vidí pochybení v tom, že žalovaný nevyužil diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III, podle něhož se může odchýlně od čl. 3 odst. 1 každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením k tomu není příslušný. Jak již vyložil Soudní dvůr EU, toto ustanovení má diskreční povahu a ponechává na uvážení každého členského státu, zda posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k jejímu posouzení není příslušný dle kritérií stanovených v nařízení Dublin III (viz rozsudek ze dne 23. 1. 2019, ve věci *M. A. a další*, C-661/17, body 58–60). Možnost takového postupu není žádným zvláštním způsobem podmíněna a každý členský stát se může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda přijme žádost o mezinárodní ochranu k posouzení, třebaže není příslušný na základě kritérií stanovených nařízením Dublin III.
41. S ohledem na rozsah posuzovací pravomoci takto přiznané členským státům je podle Soudního dvora EU na dotčeném členském státu, aby určil, za jakých okolností si přeje využít možnost danou diskrečním ustanovením podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Soudní dvůr připomněl, že tento závěr je v souladu s jeho judikaturou týkající se fakultativních ustanovení, podle které tato ustanovení přiznávají členským státům širokou posuzovací pravomoc (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 10. 12. 2013, ve věci

Abdullahi, C-394/12, bod 57), a také s cílem uvedeného čl. 17 odst. 1, aby byly zachovány výsady členských států při výkonu práva na poskytnutí mezinárodní ochrany (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. 7. 2018, ve věci *X.*, C-213/17, bod 61).

42. Členský stát tedy má široký prostor pro uvážení, zda se rozhodne využít svého oprávnění převzít příslušnost k posouzení žádosti, k níž jinak příslušný není. Čl. 17 nařízení Dublin III neobsahuje žádné omezení z hlediska důvodů použití, ani žádný neurčitý pojem (např. „případ hodný zvláštního zřetele“, srov. např. § 14 zákon o azylu). Oprávnění lze tedy využít s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 23. 1. 2019, ve věci *M. A. a další*, C-661/17), resp. jak je uvedeno v bodu 17 preambule tohoto nařízení, prostor pro diskreční oprávnění vzniká zejména „z *humanitárních důvodů a z důvodů solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny*“.
43. Existence diskrečního oprávnění a širokého prostoru pro jeho využití však neznamená, že správní orgán není ve svém rozhodování nijak limitován a že může rozhodovat libovolně. Úkolem soudu v těchto případech je přezkum uvedeného diskrečního oprávnění, kdy je nutno posoudit, zda meze tohoto uvážení nebyly ze strany správního orgánu překročeny či zda toto uvážení nebylo zneužito (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, č. 3314/2015 Sb. NSS, bod 23 a judikaturu tam citovanou). Soud tak posuzuje, zda správní rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem (viz např. rozsudky NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo usnesení NSS ze dne 24. 3. 2014, č. j. 8 Azs 16/2013-56, bod 8). Soudu přitom nepřísluší nahrazovat správní uvážení náležející správnímu orgánu vlastním uvážením soudním.
44. K aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III dále z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24) vyplývá, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je namístě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III ustanovení učinit (viz rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat. V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k ČR, resp. tato má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby České republice či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsanych typových skupin případů je v první řadě namístě nejprve zkoumat, zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat (k tomu viz argumentace shora, kdy takovému závěru soud nepřisvědčil), a pokud ano, zda stát příslušný podle nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky (bod 33 citovaného rozsudku). Nejvyšší správní soud zároveň v naposled odkazovaném rozsudku zdůraznil, že užití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům.

45. Ve vztahu k aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III neshledal soud v napadeném rozhodnutí pochybení. Žalovaný uvedl, v jakých situacích přichází aplikace čl. 17 nařízení Dublin III v úvahu (humanitární důvody, rodinné důvody, kulturní důvody), přičemž srozumitelným a přezkoumatelným způsobem vysvětlil, proč u žalobce nebyly tyto důvody dány. Konstatoval, že žalobce nemá v ČR vytvořeny hlubší kulturně-společenské vazby. Na území ČR se nenachází žádní jeho rodinní příslušníci. Jeho rodina žije stále v Iráku. V ČR se má nacházet pouze několik jeho přátel. Žalobce je sice vyššího věku, ale v průběhu správního řízení se nepotýkal s žádným podstatnějším zdravotním omezením.
46. Lze proto konstatovat, že na základě zjištění, která měl žalovaný v době vydání napadeného rozhodnutí k dispozici, učinil ve vztahu k aplikaci čl. 17 odst. 1 řádnou úvahu, která nevybočila z meze správního uvážení, jímž žalovaný na základě nařízení Dublin III disponuje.
47. Soud má za to, že přemístěním žalobce do Francie za účelem posouzení jeho opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebude nepřiměřeně zasaženo do jeho práva na rodinný a soukromý život (čl. 8 Úmluvy), což by jinak mohl být důvod aplikace čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Skutečnost, že žalobce má na území České republiky sociální vazby ve formě přátelství, které navíc nijak blíže nespecifikoval, nelze podle soudu považovat za důvody „zvláštního zřetele hodné“. Případ žalobce nemá žádné další znaky výjimečnosti, jež by aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III opodstatňovaly.
48. K námitce týkající se nepřesností v tlumočení v rámci správního řízení, kterou žalobce vznesl až na soudním jednání, je nutno uvést, že podle správního spisu byl s žalobcem v průběhu správního řízení za přítomnosti tlumočníka z jazyka arabského vyplněn formulář k žádosti o mezinárodní ochranu a byl s ním proveden pohovor; žalobce do tlumočení v průběhu celého správního řízení žádné výtky či námitky nevznesl. Pokud žalobce na jednání zdůraznil, že na území ČR (EU) nepřišel kvůli práci, resp. že se bojí, aby ve Francii nezůstal na ulici, tyto skutečnosti vzal soud při posouzení žalobní argumentace na vědomí; na přijatý závěr však vliv neměly.

VII. Závěr a náklady řízení

49. Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, které mu žalobce vytýká, a neshledal ani jiné důvody, pro které by bylo na místě napadené rozhodnutí zrušit; žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
50. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 24. března 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýľová, Ph.D., v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. M.